

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.014.03.2018
P/18/039

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/039 – Realizacja rządowych programów na rzecz aktywności społecznej osób starszych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie ¹
Kontroler	Marcin Stefaniak, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/108/2018 z dnia 11.06.2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie absolwentów, pracowników i przyjaciół Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego „Razem”, ul. Krakowska 71-79, 71-004 Szczecin
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Barbara Kromolicka, Prezes Zarządu. ² (dowód: akta kontroli str. 16)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ realizację przez Stowarzyszenie zadań z udziałem środków *Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020*⁴.

W ramach ASOS w latach 2014-2017 Stowarzyszenie zrealizowało trzy zadania dofinansowane na kwotę ogółem 472 528,79 zł.⁵ Działania i wykorzystanie środków było zgodne z umowami zawartymi z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej⁶, przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁷ oraz ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸.

Stowarzyszenie posiadało wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków związanych z projektami ASOS, terminowo wywiązywało się z obowiązków przedkładania sprawozdań z wykonania zadań, rozliczeń końcowych i osiągnięcia założonych celów.

Działania merytoryczne, podjęte w związku z realizacją dotowanych zadań, zostały prawidłowo udokumentowane, a poniesione wydatki były niezbędne do realizacji projektów.

Stowarzyszenie na bieżąco przeprowadzało ewaluację zadań dotowanych z ASOS. Realizowane projekty wpisywały się w strategię dotyczące seniorów realizowanych przez Gminę Miasto Szczecin i Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

Na podkreślenie zasługuje skupienie wokół realizowanych projektów grupy około 800 seniorów oraz współpracujących podmiotów zajmujących się seniorami.⁹

¹ Dalej NIK.

² dalej Prezes Stowarzyszenia.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Przyjęty uchwałą nr 237 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. (M.P. z 2014 r., poz. 52), zwany dalej: ASOS

⁵ Wydatkowano ze środków ASOS w 2014 r. – 184 758 zł, 2015 r. – 177 770,79 zł, 2017 r. – 110 000 zł. W roku 2016 Stowarzyszenie nie realizowało zadań w ramach ASOS.

⁶ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a do 16 listopada 2015 r. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Dalej: MPiPS lub Ministerstwo.

⁷ Dz.U. z 2018 r. poz. 450 ze zm., dalej uodppw.

⁸ Dz.U. z 2018 r., poz. 395 ze zm., dalej uor.

⁹ Szczeciński Humanistyczny Uniwersytet Seniora, Latający Uniwersytet Seniora oraz Centrum Wolontariatu i Mentoringu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawdliwość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2014-2017 MPiPS przyznało Stowarzyszeniu ze środków ASOS dofinansowanie na realizację trzech zadań, w ramach Priorytetu I Edukacja osób starszych: dzień Edukacja do potęgi senior – dotacja otrzymana w dniu 07.07.2014 r. w kwocie 184 758 zł wg umowy Nr 4120/2014/ASOS z 01.07.2014 r.,
- Humanistyczny Senior – dotacja otrzymana w dniu 23.07.2015 r. kwocie 177 770,79 zł wg umowy Nr 8728/2015/ASOS z 17.07.2015 r.;
- Aktywny – Humanistyczny Senior – dotacja otrzymana w dniu 13.04.2017 r. kwocie 110 000 zł wg umowy Nr 13389/2017/ASOS z 10.04.2017 r.

W 2016 r. Stowarzyszenie nie realizowało zadań w ramach ASOS.

(dowód: akta kontroli str. 253-265,404-417,68-77)

Składane przez Stowarzyszenie oferty, podpisane umowy¹⁰ oraz przedkładane sprawozdania z realizacji zadania były zgodne ze wzorami określonymi w załącznikach do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania¹¹ oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań¹².

(dowód: akta kontroli str. 22-77,162-238,253-265,332-399,404-417)

Oferty składane przy występowaniu o dotację z ASOS zawierały m.in. określenie miejsca realizacji zadania, opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania i harmonogram działań. Opis działań był spójny z harmonogramem i kosztorysem.

(dowód: akta kontroli str.22-67, 162-238,332-399)

Sprawozdania z wykonania zadań publicznych składano w terminie określonym w umowach¹³. Zawierały one opisy wykonanych zadań z wyszczególnieniem podmiotów realizujących poszczególne działania. Zawarto w nich szczegółowe informacje o realizowanych działaniach, zgodnie z podpisanymi umowami, uwzględniając wszystkie planowane działania i zakresy. Określono liczbowo skalę działań, zrealizowanych w ramach zadań. Wszystkie skontrolowane sprawozdania, w związku z realizacją ww. trzech działań, zostały zaakceptowane przez Ministerstwo. Nie wystąpiły przypadki, aby Ministerstwo po dokonaniu weryfikacji sprawozdania z wykorzystania środków dotacji, wzywało Stowarzyszenie do dokonania korekty sprawozdania. Skontrolowane sprawozdania, w związku z realizacją ww. trzech działań, zostały zaakceptowane przez Ministerstwo, w tym sprawozdanie z realizacji projektu „Edukacja do potęgi senior” po dokonaniu korekty w celu usunięcia błędów technicznych niemających wpływu na poprawność merytoryczną sprawozdania. Nie było przypadku, aby Ministerstwo po dokonaniu weryfikacji sprawozdania wzywało Stowarzyszenie do dokonania korekty.

(dowód: akta kontroli str.78-107, 266-318, 418-455, 528)

Stowarzyszenie na realizację projektu pn.:

- „Edukacja do potęgi senior” wydatkowało kwotę 304 734 zł, pokrywając z dotacji w ramach ASOS kwotę 184 758 zł (co stanowiło 60,6% zadania), z dotacji uzyskanych z jednostek samorządu terytorialnego 48 376 zł (15,9%), wkład osobowy (w tym świadczenia wolontariuszy) wynosił 71 600 zł (23,5%); otrzymane z dotacji środki finansowe przeznaczone na realizację działań w ramach projektu zostały wykorzystane w całości.
- „Humanistyczny Senior” wydatkowało 273 030,79 zł, pokrywając z dotacji kwotę w ramach ASOS 177 770,79 zł (co stanowiło 65,1% zadania), wkład finansowy własny 350 zł (0,1%), środki finansowe uzyskanych z dotacji z jednostek samorządu terytorialnego 29 610 zł

¹⁰ Umowy zawarte przez Stowarzyszenie z MPiPS o realizację projektów w ramach ASOS nie były aneksowane.

¹¹ Dz. U. z 2011 r., Nr 6, poz. 25.

¹² Dz. U. z 2016 r., poz. 1300.

¹³ Sprawozdania złożono 30.01.2015 r., 28.01.2016 r. i 20.01.2018 r.

(10,9%), wkład osobowy (w tym świadczenia wolontariuszy) wynosił 65 300 zł (23,9%); niewykorzystana kwota dotacji w wysokości 7 zł.

- „Aktywny – Humanistyczny Senior” wydatkowało 159 100 zł, pokrywając z dotacji w ramach ASOS kwotę 110 000 zł (co stanowiło 83,9% zadania), wkład finansowy własny stanowił 17 220,02 zł (10,7%) natomiast wkład osobowy zaangażowany w realizację projektu wyniósł 8 750 zł (5,4%); niewykorzystana kwota dotacji w wysokości 197,44 zł.

(dowód: akta kontroli str. 306-307, 440, 85)

1.2. Stowarzyszenie nie pobierało opłat lub wpłat od beneficjentów. Działania Stowarzyszenia objęte dotacjami ASOS miały charakter nieodpłatny. Stowarzyszenie nie uzyskało przychodów w postaci odsetek bankowych od środków dotacji zgromadzonych na rachunku bankowym, wskazanym w umowach z Ministerstwem.

(dowód: akta kontroli str. 85, 280, 329, 440)

1.3. Przy realizacji zadań z ASOS wykorzystano zasoby kadrowe własne, wolontariuszy oraz osoby z zewnątrz na podstawie umowy zlecenia. Osoby zaangażowane w realizację projektów, były pracownikami naukowymi Uniwersytetu Szczecińskiego, w tym zatrudnionymi w Katedrze Pedagogiki Społecznej oraz posiadały wiedzę i doświadczenie w obszarze związanym z polityką senioralną.

Zajęcia w projektach finansowanych w ramach ASOS, prowadzone były głównie przez pracowników naukowych Uniwersytetu Szczecińskiego posiadających, co najmniej stopień naukowy doktora. W przypadku osób spoza uczelni, ich kompetencje były weryfikowane poprzez rekomendacje pracowników oraz ewaluację prowadzonych przez nich zajęć dokonywaną przez seniorów.

Osoby i podmioty zatrudnione przy realizacji zadań w ramach każdego z trzech dotowanych projektów posiadały doświadczenie i kwalifikacje zapewniające właściwą realizację działań.

(dowód: akta kontroli str. 327-330)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie dla osób zatrudnionych w badanych projektach, dotowanych ze środków ASOS, nie przekroczyło 3-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw¹⁴, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni. Przykładowo wynagrodzenie miesięczne koordynatora kształtowało się na poziomie w poszczególnych projektach: „Edukacja do potęgi senior” – 1 250 zł, „Humanistyczny senior” – 1 420 zł, Aktywny – Humanistyczny Senior” – 949,50 zł¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 96-98, 289, 451)

Niefinansowy wkład własny do projektów, w postaci nieodpłatnej, dobrowolnej pracy (wolontariatu) miał wyłącznie charakter osobowy, zgodnie z zasadami ASOS. Wartość tej pracy była ustalana z uwzględnieniem ilości spędzonego czasu oraz stawki godzinowej za dany rodzaj wykonywanej pracy obowiązującej w regionie. Jego udział w badanych projektach kształtował się na następującym poziomie: „Edukacja do potęgi senior” – 71 600 zł stanowiące 23,5% całkowitych kosztów przedsięwzięcia, „Humanistyczny Senior” – 65 300 zł stanowiące 23,9% całkowitych kosztów, „Aktywny Humanistyczny Senior” – 44 050 zł stanowiące 27,7% całkowitego budżetu projektu.

(dowód: akta kontroli str. 85, 307, 440, 330)

1.4. Stowarzyszenie ze środków ASOS wydatkowało na realizację projektów: *Edukacja do potęgi senior* – 184 758 zł (Kategoria I – 142 368 zł, Kategoria II – 34 016 zł, Kategoria III – 8 374 zł); *Humanistyczny Senior* – 177 770,79 zł (Kategoria I – 141 082,59 zł, Kategoria II – 29 214,20 zł, Kategoria III – 7 474,79 zł); *Aktywny Humanistyczny Senior* – 110 000 zł (Kategoria I – 88 975 zł, Kategoria II – 21 025 zł, Kategoria III – 0 zł). Stowarzyszenie prowadziło zgodnie z obowiązującymi przepisami¹⁶ ewidencję finansowo-księgową w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. W księgach rachunkowych na odrębnych kontach ewidencjonowano wydatki z dotacji ASOS ze środków własnych i innych źródeł. Dla zrealizowanych projektów koszty podane w

¹⁴ W 2014 r. – 3 980,24 zł, w 2015 r. – 4 121,41 zł, w 2016 r. – 4 739,51 zł.

¹⁵ Wynagrodzenia z pochodnymi poniesionymi przez pracownika i pracodawcę.

¹⁶ Art. 2 ust. 1 pkt 7 uor, art. 16 ust. 5 uodppw oraz § 5 zawartych umów o dofinansowanie z ASOS.

sprawozdaniu wynikały z ewidencji księgowej i były zgodne z zestawieniem obrotów i sald za okres objęty rozliczeniem.

(dowód: akta kontroli str. 148 -149, 319 - 323, 516 - 523)

Realizacja wydatków w związku z wykonywaniem dotowanych zadań odbywała się zgodnie z zakresem przewidzianym w umowach i ofercie. Poniesione wydatki na realizację zadań z ASOS były udokumentowane oraz przewidziane w budżecie projektu.

(dowód: akta kontroli str. 84-104,108-109, 276-291, 324-325, 440-453,461-462)

W latach 2014-2017 roczne sprawozdania finansowe z działalności Stowarzyszenia nie były badane przez biegłego rewidenta stosownie do § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie obowiązku badania sprawozdań finansowych organizacji pożytku publicznego¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 528)

1.5. Szczegółowe badanie 50 dowodów księgowych (16 dowodów z projektu zrealizowanego w 2014 r., 19 z projektu realizowanego w 2015 r., 15 z projektu realizowanego w 2017 r.)¹⁸ na kwotę ogółem 167 118,67 zł wykazało, że

- każdorazowo rozliczane wydatki faktycznie poniesiono w okresie realizacji projektu;
- wszystkie rozliczane wydatki przewidziano w budżecie projektu;
- dowody księgowe zawierały dane określone w art. 21 ust. 1 uor;
- dowody księgowe zawierały trwały zapis obejmujący: dane o umowie i zadaniu finansowanym z ASOS, opis merytoryczny zadania ASOS, którego płatność dotyczy (w tym czas i miejsce), przeznaczenie zakupionej usługi, towaru lub opłaconej należności, informację w jakiej części (wartościowo) należność opłacono z dotacji ASOS, a w jakiej ze środków własnych;
- każda kategoria kosztów posiadała w planie kont wyodrębnione konto analityczne.

(dowód: akta kontroli str. 108-109, 324-325, 461-462)

1.6. Analiza sprawozdań złożonych przez Stowarzyszenie w związku z realizacją trzech badanych zadań oraz szczegółowa analiza ww. 50 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych w systemie ewidencji finansowo-księgowej Stowarzyszenia wykazała, że zgodnie z zasadami ASOS w rozliczeniach w kategorii II ujmowano koordynację projektem, wykonywanie zadań administracyjnych i księgowych.

Stosownie do zasad ASOS w ramach Kategorii I w żadnym ze złożonych rozliczeń nie zostały ujęte wydatki osobowe dotyczące Kategorii II, np. kierowanie (koordynacja) projektem, wykonywanie zadań administracyjnych, nadzorczych i kontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 78-107,108-109, 293-318,324-325 418-455,461-462)

Stowarzyszenie nie przekroczyło limitów kosztów związanych z obsługą trzech badanych zadań, określonych w zasadach ASOS. W żadnym z badanych trzech projektów finansowanych ze środków ASOS limit wydatków w Kategorii II nie był wyższy, niż ustanowiony w zasadach ASOS. Poniesione koszty w kategorii dla dotacji przyznanej w 2014 r. wynosiły 34 016 zł stanowiące 18,4% jej wartości, w 2015 r. - 29 214,20 zł stanowiące 16,4% wartości dotacji, w 2017 r. – 21 025 zł stanowiące 19,1% wartości dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 306, 439, 85)

1.7. Analiza sprawozdań oraz poniesionych wydatków na realizację trzech badanych projektów nie wykazała wydatków niekwalifikowanych. Zgodnie z zasadami ASOS nie stwierdzono, by Stowarzyszenie w rozliczeniach finansowych poddanych kontroli projektów ujęło takie wydatki niekwalifikowane jak np. zakup środków trwałych, nagrody, premie i inne formy bonifikaty rzeczowej lub finansowej dla osób zajmujących się realizacją zadania czy koszty wyjazdów służbowych osób zaangażowanych w realizację projektu.

(dowód: akta kontroli str. 78-107,108-109, 293-318,324-325 418-455,461-462)

1.8. Stowarzyszenie było jedynym posiadaczem rachunku bankowego¹⁹ wskazanego w umowie z Ministrem, w celu obsługi m.in. środków pochodzących z ASOS. W ww.

¹⁷ Dz.U. nr 285, poz. 2852.

¹⁸ W tym dla każdego projektu cztery na najwyższe kwoty i cztery dotyczące kosztów osobowych.

¹⁹ Nr rachunku 29 1090 2268 0000 0001 1871 3780.

rachunku bankowym utworzyło subkonto, które służyło do obsługi projektów realizowanych ze środków pozyskanych w ramach ASOS.

Stowarzyszenie wszystkie płatności realizowane ze środków ASOS dokonywało w formie bezgotówkowej.

(dowód: akta kontroli str. 123-149, 319-323, 496-523)

1.9. Analiza wybranych usług w ramach realizacji zadań dotowanych z ASOS wykazała, że ich koszty jednostkowe nie przekraczały cen rynkowych, były zgodne z ofertą i budżetem projektu. Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła, że osoby opracowujące wnioski aplikacyjne ustalały ceny produktów i usług w oparciu o przeprowadzone rozeznanie rynku. Ceny sprawdzane były na stronach internetowych producentów, sprzedawców oraz usługodawców, m.in. wykorzystano serwisy porównujące ceny jednostkowych artykułów.

(dowód: akta kontroli str. 329)

1.10. Analiza złożonych sprawozdań w związku z realizacją trzech zadań w latach 2014-2017 potwierdziła przestrzeganie zasady bezpośredniej realizacji zadania przez organizacje dotowaną ze środków ASOS. Nie stwierdzono przypadków zlecenia realizacji zadań podwykonawcom.

(dowód: akta kontroli str. 78-107, 266-292, 418-455)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze. Stowarzyszenie zrealizowało w pełni wszystkie trzy projekty dofinansowane ze środków ASOS, zgodnie z zawartymi z Ministerstwem umowami oraz załączonymi ofertami. Poniesione wydatki były niezbędne do realizacji projektów, zaewidencjonowano je na wyodrębnionym w tym celu kontach systemu finansowo-księgowego.

2. Osiągnięcie zakładanych efektów zadania publicznego i ocena metod ich pomiaru.

Opis stanu faktycznego

2.1. W Szczecinie w 2014 r. było 59 797 kobiet powyżej 60-ego roku życia i 26 331 mężczyzn powyżej 65 roku życia, łącznie w mieście mieszkało 86 128 seniorów stanowiących 21,1% ogółu populacji. Liczba ludności powyżej 60 roku życia w województwie zachodniopomorskim wynosiła w 2010 r. 320 821 osób (18,6 % ogółu ludności województwa, w tym 130 387 mężczyzn - 40,7% i 190 434 kobiet - 59,3%). Stowarzyszenie we wnioskach o uzyskanie dotacji z ASOS każdorazowo zamieszczało analizę ilości oraz potrzeb seniorów w regionie. Realizowane przez nie projekty objęły w: 2014 r. - 2,8 % ogółu seniorów w województwie zachodniopomorskim, w 2015 - 3,3%, w 2017 - 1,6%²⁰. Cele realizowanych przez Stowarzyszenie projektów finansowanych ze środków ASOS wpisywały się w politykę senioralną - określoną w uchwale nr XVI/384/16 Rady Miasta Szczecin w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasta Szczecin na lata 2015-2020 oraz w Strategii Rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2020 r. - realizowaną przez Urząd Miasta Szczecina i Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

(dowód: akta kontroli str. 529-535, 536-538, 1079)

Zastępca Prezydenta Miasta Szczecina poinformował w udzielonej informacji, że Gmina Miasto Szczecin wprowadza systemowe rozwiązania w zakresie wsparcia rodzin oraz warunków do godnego i aktywnego starzenia się. Wśród nich wymienił:

- tworzenie klubów seniora oraz wsparcie działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku we współpracy z uczelniami wyższymi i organizacjami pozarządowymi;
- organizację cyklicznych spotkań kulturalnych dla seniorów;

(dowód: akta kontroli str. 469)

Wszystkie projekty prowadzone przez Stowarzyszenie w ramach ASOS w latach 2014-2017 były przygotowane w partnerstwie z Wydziałem Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego oraz w porozumieniu ze środowiskiem uniwersyteckim trzeciego wieku

²⁰ W odniesieniu do ilości seniorów w województwie zachodniopomorskim z 2010 r.

w regionie oraz instytucjami zajmującymi się problematyką senioralną²¹. Wszystkie projekty były realizowane w ramach Szczecińskiego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora²² prowadzonego przez Stowarzyszenie.

Wiceprezydent Miasta Szczecin w udzielonej informacji potwierdził fakt współpracy jst ze Stowarzyszeniem w realizacji projektów, w tym m.in. w ramach ASOS. Polegała ona na promowaniu działań Stowarzyszenia wśród mieszkańców, którzy ukończyli 60 rok życia, a przede wszystkim wśród osób starszych zagrożonym wykluczeniem społecznym. Wskazał również, że podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie oraz mieszkańcy domów pomocy społecznej mogli korzystać z bezpłatnych zajęć organizowanych przez SHUS.

(dowód: akta kontroli str. 167-168, 336-337, 471)

2.2. Objęte kontrolą NIK trzy projekty realizowały zadania zamieszczone w Prioryecie I. Edukacja osób starszych. W celu ich realizacji podjęto następujące działania: Edukacja w ramach Szczecińskiego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora, prowadzenie działań edukacyjnych w UTW w regionie w ramach Latającego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora oraz Edukacja do Wolontariatu i Mentoringu, jako formy przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

W składanych ofertach Stowarzyszenie wskazywało, że jego celem było dostarczenie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty dostosowanej do potrzeb seniorów.

Stowarzyszenie przed realizacją projektów ASOS w 2014 i 2015 r. przeprowadziło akcje promocyjne. Polegały one na zamieszczaniu regularnie powtarzanych ogłoszeń w Radiu Szczecin. Informacje o projektach zastały umieszczone na tzw. paskach informacyjnych w programach emitowanych przez regionalny Oddział TVP. Ukazały się w lokalnych mediach (np. dzienniku Kurier Szczeciński) wywiady z członkami Stowarzyszenia. Istotną rolę w propagowaniu działań Stowarzyszenia odegrały banery informujące o projekcie ASOS zamieszczone na budynkach Uniwersytetu.

Nie przeprowadzono działań informacyjno-promocyjnych w ramach projektu realizowanego w 2017 r., jak wyjaśniła Prezes Stowarzyszenia (...) *najszerszą akcją informacyjną z włączeniem środków masowego przekazu wykonano w przypadku pierwszego projektu i prowadzonej rekrutacji do SHUS. W przypadku kolejnych projektów już nie było i nadal nie ma takiej potrzeby, ponieważ znacząco z roku na rok wzrasta popularność działania SHUS.(...) 4. Prowadzenie działań informacyjnych zwykle jest kosztowne. Przy realizacji kolejnych projektów ASOS, w mojej ocenie już bezzasadne, bowiem wskazywałoby na marnotrawienie otrzymanych środków, które można by przeznaczyć na konkretne działanie dla seniorów. Jakość i sprawna organizacja prowadzonego projektu powinna stanowić najlepszą reklamę dla realizacji kolejnych. Tak się dzieje w naszym przypadku, dlatego nawet nie uwzględniamy takiej pozycji w samym projekcie.*

Prezes Stowarzyszenia wskazała także, że dużą rolę w popularyzacji projektu odgrywały bieżące relacje (streaming) wykładów prowadzonych w ramach SHUS, który oprócz wartości edukacyjnej pozwalały na promowanie działalności wśród seniorów. Ponadto wskazała, że najskuteczniejszą formą promocji działalności SHUS był tzw. „marketing szeptany” prowadzony przez seniorów uczestniczących w zajęciach.

(dowód: akta kontroli str. 80, 84, 267-273, 327, 419-427, 1089-1090)

Zakładane i uzyskane rezultaty poddanych kontroli ww. trzech projektów, w oparciu o skwantyfikowane wskaźniki zawarte w ofertach i sprawozdaniach przedstawiały się następująco, tj. dla projektu pn.:

- Edukacja do potęgi senior (edycja ASOS 2014 r., priorytet I)

W ofercie Stowarzyszenie założyło, że celem głównym projektu będzie dostarczenie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb i zainteresowań seniorów. Określając założenia wskazano, na osiągnięcie trwałości i potencjału kontynuacji działań. Zamierzano to osiągnąć poprzez zorganizowanie nowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Łobzie oraz stworzenie oferty edukacyjnej pod nazwą Szczeciński Humanistyczny Uniwersytet Seniora oraz Latającego Uniwersytetu Seniora, których działalność będzie kontynuowana w następnych latach. Kolejnym celem było włączenie osób starszych

²¹ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Szczecinie, Polskie Towarzystwo Gerontologiczne Oddział Szczecin, Rada ds. Seniorów przy Prezydencie Miasta Szczecin oraz Rada ds. Seniorów przy Urzędzie Marszałkowskim.

²² Dalej: SHUS.

i twórcze wykorzystanie ich potencjału w budowanie wewnętrznej wspólnoty poprzez nabycie kompetencji cyfrowych i społecznych. Ostatnim celem było: upowszechnienie wiedzy o darmowych możliwościach włączania się osób starszych w aktywność ruchową oraz turystyczno-rekreacyjną. Zakładano, że projekt obejmie 2 169 seniorów (1 339 ze Szczecina i 770 z regionu).
(dowód: akta kontroli str. 168,178)

Cele powyższe zostały zrealizowane w 100%, w trakcie 1 563 godzin zajęć, warsztatów i wykładów. Zostały one odbyte m.in. w trakcie XIII zjazdów SHUS, zajęć przeprowadzonych w 25 Uniwersytetach Trzeciego Wieku²³ na terenie województwa zachodniopomorskiego, warsztatach integracyjnych, zainteresowań i pasji oraz warsztatach „Edukacja do wolontariatu i pomocy osobom starszym w rodzinie”. W module edukacja zdrowotna przeprowadzono 903 godziny zajęć, w tym 800 na basenie, zorganizowano zajęcia: jogi oraz I Uniwersytecki Bieg Seniora (nordic walking).

(dowód: akta kontroli str.293, 302,303)

W zajęciach uczestniczyło 3 757 seniorów (zakładano udział 2 169 osób). Ich organizację wspomagało 37 wolontariuszy poniżej 60 roku życia. Zachowano proporcje pomiędzy seniorami ze Szczecina i regionu biorącymi udział w zajęciach. Zwiększoną ilość odbiorców sfinansowano w ramach budżetu projektu bez pozyskiwania dodatkowych środków. W projekcie zrealizowano działania edukacyjne w ramach SHUS, zorganizowano: konferencję naukową z cyklu „Świat przyjazny starości” Zachodniopomorskie Forum Liderów UTW, seminaria edukacyjno-konsultacyjne oraz przygotowano ofertę „Latającego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora”. Stowarzyszenie podkreśliło, że cel został osiągnięty poprzez włączenie osób starszych w przygotowanie i realizację działań, takich jak: założenie i prowadzenie Kroniki SHUS, opracowanie Kalendarza Seniora z pasją na 2015 r., opracowanie koncepcji metodycznej Programu Wolontariatu Osób Starszych III wieku dla IV wieku, opracowanie i druk ulotek dla osób starszych, wystawę fotografii Senior z pasją, warsztatu dyskusyjnego w ramach Zachodniopomorskiego Forum Liderów UTW.

Upowszechniono wiedzę o darmowych możliwościach włączania się osób starszych w aktywność ruchową oraz turystyczno-rekreacyjną, ze szczególnym uwzględnieniem sieci boisk wielofunkcyjnych Orlik. Cel ten osiągnięto przez realizację i emisję filmów w TVP Szczecin pt. Orlik dla Orłów Seniorów oraz Senior z pasją. Opracowano również foldery i płyty CD promujące metody pracy z seniorami w ramach dobrych praktyk.

(dowód: akta kontroli str.275-279 293)

- „Humanistyczny senior” (edycja ASOS 2015 r., priorytet I)

W ofercie Stowarzyszenie założyło, że celem głównym projektu będzie dostarczenie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb i zainteresowań seniorów. Wskazano także, że celem było osiągnięcie trwałości projektu i potencjału kontynuacji działań, który zakładał zwiększenie liczby nowych odbiorców oferty edukacyjnej, w tym w szczególności mężczyzn. Zamierzano także stworzyć Centrum Wolontariatu i Mentoringu Seniorów i rozbudowaną edukację do wolontariatu. Wnioskodawca deklarował rozbudowanie oferty edukacyjnej Szczecińskiego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora oraz wzmocnienie sieci uniwersytetów trzeciego wieku w regionie. Efektywność wykorzystania środków technicznych miała zostać zapewniona poprzez wykorzystanie infrastruktury dydaktycznej Uniwersytetu Szczecińskiego oraz 26 UTW. Projekt miał także zachęcić seniorów do korzystania z boisk Orlik 2012.

Zakładano, że projekt obejmie 4 120 seniorów (1 810 ze Szczecina i 2 310 z regionu).

(dowód: akta kontroli str. 337,338)

Cele powyższe zostały zrealizowane w 100%, w trakcie 917 godzin zajęć, warsztatów i wykładów. Zostały one odbyte m.in. w zjazdach SHUS, zajęciach przeprowadzonych w 25 UTW z terenu województwa zachodniopomorskiego, warsztatach integracyjnych, zainteresowań i pasji oraz warsztatach „Edukacja do wolontariatu i mentoringu”. W module edukacja zdrowotna przeprowadzono zajęcia dla 400 osób, zorganizowano zajęcia: jogi oraz Uniwersytecki Bieg Seniora (nordic walking).

(dowód: akta kontroli str.293, 302,303)

---

²³ Dalej: UTW.

W zajęciach uczestniczyło 4 357 seniorów (zakładano udział 4 120 osób). Organizację zajęć wspomagało 100 wolontariuszy (40 w wieku 60+ i 60 poniżej 60 roku życia) Zachowano proporcje pomiędzy seniorami ze Szczecina i regionu biorącymi udział w zajęciach. Zwiększoną ilość odbiorców sfinansowano w ramach budżetu projektu bez pozyskiwania dodatkowych środków. W projekcie zrealizowano działania edukacyjne w ramach SHUS oraz Latającego Uniwersytetu Seniora zorganizowano Zachodniopomorskie Forum Liderów UTW. Stowarzyszenie podkreśliło, że cel został osiągnięty poprzez włączenie osób starszych w przygotowanie i realizację działań, m.in. wskazując na rolę, jaką odegrali oni w utworzeniu, w ramach projektu, Centrum Mentoringu i Wolontariatu Humanitas, przygotowanie wystaw prac plastycznych seniorów, wystawy fotograficznej oraz zaangażowanie seniorów do prowadzenia kroniki SHUS.

Upowszechniono wiedzę o darmowych możliwościach włączania się w życie osób starszych w aktywność ruchową oraz turystyczno-rekreacyjną, ze szczególnym uwzględnieniem sieci boisk wielofunkcyjnych Orlik Cel ten osiągnięto przez opracowanie katalogu i płyty CD promującej metody pracy z seniorami w ramach dobrych praktyk, edukację zdrowotną z kinezygerontoprofilaktyki, regularne spotkania i marsz z kijami oraz akcję „Pij wodę seniorze o każdej porze”.

(dowód: akta kontroli str. 418-455)

- „Aktywny - Humanistyczny senior” (edycja ASOS 2017 r., priorytet I)

W ofercie Stowarzyszenie założyło, że celem głównym projektu będzie dostarczenie atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb i zainteresowań seniorów. Wskazano także, że celem było osiągnięcie trwałości projektu i potencjału kontynuacji działań, który zakładał zwiększenie liczby nowych odbiorców oferty edukacyjnej. Zamierzano także kontynuować działalność Centrum Wolontariatu i Mentoringu Seniorów i rozbudowaną edukację do wolontariatu. Stowarzyszenie deklarowało wzmocnienie utworzonej sieci UTW, która funkcjonuje pod nazwami Zachodniopomorskie Forum UTW oraz Regionalne Partnerstwo Aktywności Seniorów. Efektywność wydatkowania środków publicznych miała zostać zapewniona poprzez wykorzystanie infrastruktury dydaktycznej Uniwersytetu Szczecińskiego i 5 największych UTW w regionie.

Zakładano, że projekt obejmie 2 100 seniorów (1 000 ze Szczecina i 1 100 z regionu).

(dowód: akta kontroli str. 38)

Cele powyższe zostały zrealizowane w 100%, w trakcie przeprowadzanych zajęć, warsztatów i wykładów, koncertów, spektakli i wystaw. W zajęciach wzięło udział 2 100 beneficjentów powyżej 65 roku życia. W projekt zaangażowanych było 32 wolontariuszy (22 osoby poniżej 60 roku życia i 10 seniorów). Zachowano proporcje pomiędzy seniorami ze Szczecina i regionu biorącymi udział w zajęciach. Mniejszą ilość uczestników w stosunku do poprzednich projektów prezes Stowarzyszenia wyjaśniła następująco: *Rozbieżności w liczbie wykazywanych uczestników- seniorów w projektach w roku 2015 (4357) i 2017 (2100) wynikają ze specyfiki samego projektu. W roku 2015 w projekcie założyliśmy działanie Latającego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora LHUS. W jego ramach zajęcia z Seniorami (wykłady, często jakieś warsztaty), poza SHUS w Szczecinie prowadzone były w niemal wszystkich ówczesnie działających UTW woj. zachodniopomorskiego. Celem takiej aktywności było stworzenie platformy porozumienia UTW a następnie zorganizowanie forum liderów UTW. Cel został osiągnięty, bowiem utworzono Zachodniopomorskie Porozumienie UTW (...) W projekcie roku 2017 już nie planowaliśmy tak szeroko zakrojonej aktywności. Zgodnie z projektem wykłady prowadziliśmy tylko w wybranych UTW naszego regionu, stąd wskaźnik znacząco niższy. Dodać jednak należy, że prowadzimy streaming wygłaszanych w zjeździe wykładów. Wskaźniki ich oglądalności wskazują, że wiele osób korzysta z tej formy uczestnictwa w SHUS. Uważam, że do ilości uczestników wykazywanych w listach można dopisać tych korzystających z Internetu, wówczas wskaźnik ogólny byłby znacząco wyższy do zakładanego w projekcie.*

(dowód: akta kontroli str. 1088-1089)

Projekt składał się z trzech głównych zadań: 1. Edukacja w ramach Szczecińskiego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora; 2. Edukacja dla Wolontariatu i Mentoringu, jako formy przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu; 3. Edukacja na rzecz regionu ukierunkowana na zaspakajanie potrzeb edukacyjnych osób w wieku 60+ i przeciwdziałanie

wykluczeniu osób starszych poprzez sieć UTW oraz wzmacnianie Regionalnego Partnerstwa na rzecz Aktywności Seniorów.

Zostały one zrealizowane w trakcie m.in. XIV zjazdu SHUS oraz zajęciach przeprowadzonych w 5 UTW położonych na terenie województwa zachodniopomorskiego (w UTW w Świnoujściu, Koszalinie, Wałczu, Stargardzie oraz Szczecinie).

Realizując działanie pierwsze zorganizowano wykłady naukowe i popularnonaukowe, dodatkowo słuchacze mieli możliwość uczestniczenia w koncertach chórów, śpiewaków operowych oraz koncertach muzyki poważnej. Wszystkie wykłady były streamingowane, co umożliwiło uczestniczenie w wydarzeniach także seniorom, którzy z powodów zdrowotnych nie mogli w nich fizycznie uczestniczyć (zanotowano ponad 8 000 odsłon). W ramach edukacji kulturalnej ponad 150 seniorów miało możliwość wysłuchania koncertów muzyki symfonicznej w Filharmonii Szczecińskiej. W trakcie realizacji projektu zawiązała się grupa teatralna, która przygotowywał autorski spektakl. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty plastyczne, a szczególnie plenery terenowe. W ramach projektu zorganizowano również warsztaty fotograficzne. W SHUS działa także grupa chóralna, skupiająca około 30 chórzystów.

W ramach drugiego działania realizowano projekt Edukacja dla Wolontariatu i Mentoringu, jako forma przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu. Jego efektem było zwiększenie liczny seniorów, którzy zaangażowali się w działalność SHUS oraz innych podmiotów zewnętrznych. Seniorzy z SHUS świadczą wolontariat m.in. w: Filharmonii Szczecińskiej, Bibliotece Miejskiej, Herbarium na Wydziale Biologii Uniwersytetu Szczecińskiego, Muzeum Narodowym.

Trzecie działanie realizowali prelegenci wydelegowani przez SHUS, którzy wygłosili wykłady w 5 UTW działających w regionie. Zorganizowano również VII edycję Forum Liderów UTW. Zorganizowano także konferencję nt. „Uwarunkowań podejmowania aktywności społecznej osób starszych”, która była skierowana dla liderów organizacji senioralnych z regionu. Upowszechniono wiedzę o możliwościach włączania się osób starszych w aktywność ruchową. Organizując m.in III Marsz Seniora oraz prowadząc zajęcia z instruktorem dla seniorów uprawiających nordic walking.

(dowód: akta kontroli str. 78-83)

Z każdego z trzech badanych projektów Stowarzyszenie przeprowadziło ewaluację projektu. W badanych projektach uczestnicy wypełnili anonimową ankietę zgodną z wymogami ASOS. Stowarzyszenie w projektach realizowanych w latach 2014-2015 prowadziło częściową ewaluację badając każde przeprowadzone zajęcia. W 2017 r. ewaluację przeprowadzono dla całości projektu.

Stowarzyszenie nie opracowywało raportów z analizy wypełnianych przez seniorów ankiet. Według wyjaśnień złożonych przez prezesa Stowarzyszenia ankiety były poddawane analizie, a ich wynik był wykorzystywany w trakcie przygotowywania kolejnych wniosków o dotację z ASOS.

(dowód: akta kontroli str. 158-161, 475)

2.3. Prezes Stowarzyszenia w złożonych wyjaśnieniach stwierdziła, że środki pozyskane z ASOS, były podstawowym źródłem realizacji różnorodnych zadań na rzecz osób 60+ oraz wskazała na trudności i ograniczenia realizacji projektów, do których należały:

- długi okres rozpatrywania wniosków. Harmonogram konkursów w ramach ASOS przewiduje składanie wniosku aplikacyjnego do końca roku poprzedzającego. Rozstrzygnięcie konkursu następuje z reguły w marcu i od tego miesiąc planowany jest każdy kolejny projekt;
- długi okres oczekiwania na podpisanie umowy. Umowa przygotowywana jest zazwyczaj w maju, a środki finansowe trafiają na konto Stowarzyszenia pod koniec miesiąca lub w czerwcu. Sytuacja ta powoduje, że Stowarzyszenie chcąc zachować ciągłość działań, poszukuje osób do realizacji zaplanowanych działań, które zgadzają się na pracę bez gwarancji otrzymania wynagrodzenia. Prezes wskazała także, że działania podejmowane w pierwszych miesiącach roku są pozbawione finansowania, co skutkuje koniecznością odbudowywania kapitału ludzkiego (seniorów, specjalistów, wolontariuszy, interesariuszy pośrednich tj. instytucji współpracujących) zgromadzonego w trakcie trwania projektu;

- otrzymanie mniejszej kwoty od wnioskowanej. Fakt ten powoduje konieczność zmiany zadań (najczęściej zmniejszenia ich liczby, bądź czasu trwania poszczególnych pozycji kosztorysowych), a także zmniejszenia finansowania działań przewidzianych do realizacji. Prezes Stowarzyszenia w udzielonych wyjaśnieniach wskazała, że jego członkowie na każdym etapie od złożenia wniosku starają się być w stałym kontakcie z MRPiPS, zgłaszając na bieżąco wszystkie problemy.

(dowód: akta kontroli str. 326)

Wiceprezydent Miasta Szczecin w przekazanych informacjach wskazał ograniczenia ASOS, które przekazały inne organizacje senioralne funkcjonujące na terenie miasta. Dla organizacji pozarządowych, które nie posiadają zaplecza np. zaplecza uczelni wyższych lub domów kultury, problemem było i jest korzystanie ze „zbyt skomplikowanego” generatora wniosków, jak też ograniczona możliwość korzystania z konsultacji na etapie przygotowania wniosków oraz brak możliwości konsultacji realizowanych projektów w godzinach popołudniowych.

(dowód: akta kontroli str. 472)

Stowarzyszenie nie otrzymało finansowania z ASOS w 2016 r. Pomimo tego kontynuowało działalność SHUS. Należy zaznaczyć, że pomimo braku środków wszystkie działania na rzecz seniorów prowadzone były nieodpłatnie. Realizacja projektu była możliwa poprzez aktywność pracowników Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego dokonywaną w ramach wolontariatu.

(dowód: akta kontroli str. 329)

Prezes Stowarzyszenia w złożonym wyjaśnieniu i zastępca Prezydenta Miasta Szczecin w przedłożonej informacji zgłosili wniosek dotyczący zarządzania projektami, tj. wprowadzenia możliwości finansowania projektów ASOS o dłuższym (przynajmniej dwuletnim) okresie realizacji, co ich zdaniem wpłynęłoby na osiągnięcie zakładanych celów oraz długotrwałych rezultatów (trwałość działań dla beneficjentów).

(dowód: akta kontroli str. 326-330)

2.4. W ramach kontroli przeprowadzono badanie ankietowe wśród uczestników trzech projektów realizowanych w latach 2014, 2015 i 2017.

Ogółem wysłano ankiety do 150 osób (1,4% ogółu uczestników 10 214), po 50 do uczestników każdego z projektów. Od uczestników otrzymano 52 wypełnione ankiety (34,6% wysłanych ankiet), z tego 19 ankiet (44%) dotyczyło projektu z 2014 r., 18 (56%) dotyczyło projektu z 2015 r. i 15 (28,8%) dotyczyło projektu 2017 r. Respondentami było: 46 kobiet (88,6% respondentów) w wieku od 60 do 82 lat oraz trzech mężczyzn (5,8%) w wieku od 64 do 79 lat; 24 osoby (46,1%) posiadały wykształcenie średnie, a 15 (28,8%) wyższe; 49 respondentów (94,20%) zamieszkiwało w miastach²⁴; trzech respondentów nie podało danych w ww. zakresie.

Analiza otrzymanych od uczestników ankiet wykazała m.in., że:

- 48 osób (92,3%) stwierdziło²⁵, że słyszało o projektach ASOS, a głównym źródłem wiedzy była w 17 przypadkach (32,7%) informacja od znajomych, w 10 (19,2%) ulotki, a w 4 (7,7%) artykuły prasowe,
- 41 osób (78,8%) wskazało, że brało udział projekcie oraz że informacja o wydarzeniu i możliwości wzięcia w nim udziału była wystarczająca, natomiast 10 osób nie podało w ankiecie informacji w tym zakresie,
- 51 osób (98,1%) stwierdziło, że projekt spełniał ich oczekiwania, z tego 19 osób (36,5%) wskazało na całkowite spełnienie ich oczekiwania, a 14 osób (26,9%) wskazało, że w większości spełnił ich oczekiwania,
- 48 osób (92,3%) oceniło pozytywną organizację projektu, z tego 31 osób (59,6%) jako bardzo dobrą, 11 (21,2%) jako dobrą i sześć (11,5%) jako wzorową,
- osoby będące uczestnikami projektów ASOS wskazały m.in., że brały udział²⁶: w występach artystycznych (24 osoby), w organizacji i zwiedzaniu wystaw (21 osób), w spotkaniach ze znanymi osobami (31 osób) oraz w spotkaniach z ekspertami (27 osób).
- respondenci nie proponowali zmian w organizacji wydarzeń objętych projektem.

²⁴ 44 w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, jeden w mieście powyżej 50 tys. m i czterech od 20 do 50 tys. mieszkańców.

²⁵ Informacji w tym zakresie nie udzieliły cztery osoby.

²⁶ 48 respondentów (92,3%) wskazało, że brało udział w kilku aktywnościach.

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Podsumowując przeprowadzone badanie ankietowe można stwierdzić, że osoby biorące udział w realizowanym projekcie ASOS pozytywnie oceniały jego organizację i przebieg. Wszyscy respondenci, którzy przesłali kompletnie wypełnione ankiety zadeklarowali chęć uczestniczenia w podobnych wydarzeniach w przyszłości.

(dowód: akta kontroli str. 524-527, 557-628)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze. Stowarzyszenie, realizując zadania dofinansowane ze środków ASOS, osiągnęło zakładane w ofertach efekty i rezultaty. Realizacja merytoryczna poszczególnych działań została wiarygodnie udokumentowana, zgodnie z zasadami ASOS oraz zawartymi z Ministerstwem umowami.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia 27 września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler

Marcin Stefaniak
doradca techniczny